

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Näyttötutkinnon perusteet

**LIIKENNEOPETTAJAN
ERIKOISAMMATTITUTKINTO
2010**

MÄÄRÄYS 44/011/2010

Määräykset ja ohjeet 2010:7

Näyttötutkinnon perusteet

**LIIKENNEOPETTAJAN
ERIKOISAMMATTITUTKINTO
2010**

MÄÄRÄYS 44/011/2010

© Opetushallitus

Määräykset ja ohjeet 2010:7

ISBN 978-952-13-4510-4 (nid.)

ISBN 978-952-13-4511-1 (pdf)

ISSN-L 1798-887X

ISSN 1798-887X (painettu)

ISSN 1798-8888 (verkkajulkaisu)

Taitto: Pirjo Hilkku

www.oph.fi

www.oph.fi/nayttotutkinnot

Edita Prima Oy, Helsinki 2010

MÄÄRÄYS

22.6.2010

44 /011/2010

Voimassaoloaika: **1.8.2010 alkaen toistaiseksi**

Säännökset, joihin toimivalta määräyksen antamiseen perustuu:
L 631/98, 13 § 2 mom

Kumoo Opetushallituksen määräyksen

-

Muuttaa Opetushallituksen määräystä

-

LIIKENNEOPETTAJAN ERIKOISAMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallitus on päättänyt Liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.8.2010 lukien toistaiseksi.

Tutkintotoimikunta ja tutkinnon järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Järjestettäessä näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta koulutuksen järjestäjä päättää koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto.

Pääjohtaja

Timo Lankinen

Yli-insinööri

Timo Repo

LIITE

Liikenneopettajan erikoisammattitutkinto 2010

SISÄLTÖ

1	NÄYTTÖTUTKINNOT	7
1.1	Näyttötutkintojen järjestäminen	7
1.2	Näyttötutkinnon suorittaminen	7
1.3	Näyttötutkinnon perusteet	7
1.4	Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa	8
1.5	Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa	8
1.6	Todistukset	9
1.7	Näyttötutkintoon valmistava koulutus	9
2	LIIKENNEOPETTAJAN ERIKOISAMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN	10
2.1	Tutkinnon osat	10
3	LIIKENNEOPETTAJAN ERIKOISAMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	11
PAKOLLISET TUTKINNON OSAT		
3.1	Autokoulutoimintojen hoitaminen	11
	Ammattitaitovaatimukset	11
	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	11
	Ammattitaidon osoittamistavat	14
3.2	Liikenneopettajana toimiminen	15
	Ammattitaitovaatimukset	15
	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	15
	Ammattitaidon osoittamistavat	18
VALINNAISET TUTKINNON OSAT		
3.3	Moottoripyöräopetuksen toteuttaminen	19
	Ammattitaitovaatimukset	19
	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	19
	Ammattitaidon osoittamistavat	21
3.4	Kuorma- tai linja-autonkuljettajien C- ja D-opetuksen toteuttaminen ..	22
	Ammattitaitovaatimukset	22
	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	22
	Ammattitaidon osoittamistavat	24
3.5	Kuljettajantutkinnon vastaanottajana toimiminen B- ja AM-luokissa ..	24
	Ammattitaitovaatimukset	24
	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	24
	Ammattitaidon osoittamistavat	26

3.6	Ammatillisen kuljettajakoulutuksen opetustehtävät	26
	Ammattitaitovaatimukset	26
	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	26
	Ammattitaidon osoittamistavat	29
3.7	Kuljetusalan ammattipätevyyskouluttajana toimiminen	30
	Ammattitaitovaatimukset	30
	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	30
	Ammattitaidon osoittamistavat	31
3.8	Opetustoiminnan johtaminen ja yrittäjäyys	32
	Ammattitaitovaatimukset	32
	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	32
	Ammattitaidon osoittamistavat	34

1 NÄYTTÖTUTKINNOT

1.1 Näyttötutkintojen järjestäminen

Opetushallituksen asettamat, työnantajien, työntekijöiden, opettajien ja tarvittaessa itsenäisten ammatinharjoittajien edustajista koostuvat tutkintotoimikunnat vastaavat näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta sekä antavat tutkintotodistukset.

Tutkintotoimikunnat tekevät sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien ja tarvittaessa muiden yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Näyttötutkintoja ei saa järjestää ilman voimassa olevaa, tutkintotoimikunnan kanssa solmittua järjestämissopimusta.

1.2 Näyttötutkinnon suorittaminen

Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla hyväksytysti tutkinnon perusteissa vaadittu osaaminen tutkintotilaisuuksissa käytännön työssä ja toiminnassa. Jokainen tutkinnon osa on arvioitava erikseen. Arvioinnin tekevät työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajat yhdessä. Aloilla, joilla itsenäinen ammatinharjoittaminen on tyypillistä, myös tämä taho otetaan huomioon arvioijien valinnassa. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta. Tutkintotodistus voidaan antaa, kun kaikki tutkinnon suorittamiseksi määrätty tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti.

1.3 Näyttötutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkintoon kuuluvat osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, tutkinnon muodostuminen, kussakin tutkinnon osassa vaadittava ammattitaito, arvioinnin perusteet (arvioinnin kohteet ja kriteerit) ja ammattitaidon osoittamistavat.

Tutkinnon osa muodostaa ammatin osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Tutkinnon osissa määritellyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin ydintoimintoihin, toimintaprosessien hallintaan ja kyseessä olevan alan ammattikäytäntöihin. Niihin sisältyvät myös työelämässä yleisesti tarvittavat taidot, esimerkiksi sosiaaliset valmiudet.

Arvioinnin kohteet ja kriteerit on johdettu ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota. Kohteiden määrittäminen helpottaa myös ammattitaidon arviointia asianomaisesta työtoiminnasta. Arvioinnin tulee kattaa kaikki tutkinnon perusteissa määritellyt arvioinnin kohteet. Arvioinnin kriteerit määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason.

Ammattitaidon osoittamistavat sisältävät tutkinnon suorittamiseen liittyviä tarkentavia ohjeita. Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti todellisissa työtehtävissä ja toimissa. Ammattitaidon osoittamistavat voivat sisältää mm. ohjeita siitä, kuinka tutkintosuoritusta voidaan tarvittaessa täydentää, jotta kaikki ammattitaitovaatimukset tulevat kattavasti osoitetuiksi.

1.4 Henkilökohtaistaminen näyttötutkinrossa

Henkilökohtaistamisesta Opetushallitus on antanut erillisen määräyksen.

1.5 Ammattitaidon arviointi näyttötutkinrossa

Ammattitaidon arvioinnissa tulee perusteellisesti ja huolellisesti tarkastella sitä, miten tutkinnon suorittaja on osoittanut osaavansa sen, mitä tutkinnon perusteissa ko. tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksissa edellytetään. Arvioinnissa käytetään tutkinnon perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä. Vain yhden menetelmän käytöllä ei välttämättä saada luotettavaa tulosta. Arvioinnissa otetaan huomioon ala- ja tutkintokohtaiset erityispiirteet tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Mikäli tutkinnon suorittajalla on luotettavia selvityksiä aikaisemmin osoitetusta osaamisesta, arvioijat arvioivat niiden vastaavuuden näyttötutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukseen. Arvioijat ehdottavat dokumentin tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi osaksi näyttötutkinnon suoritusta. Lopullisen päätöksen aiemmin osoitetun ja luotettavasti selvitetyn osaamisen tunnustamisesta tekee tutkintotoimikunta.

Ammattitaidon arviointi on prosessi, jossa arviointiaineiston keräämisellä ja arvioinnin dokumentoinnilla on keskeinen merkitys. Työelämän sekä opettajien edustajat tekevät kolmikantaisesti huolellisen ja monipuolisen arvioinnin. Tutkinnon suorittajan tulee selvästi saada tietoonsa arviointiperusteiden soveltaminen omalta kohdaltaan. Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin. Näyttötutkinnon järjestäjä laatii arvioinnin kohteena olevan tutkinnon osan suorittamisesta arviointipöytäkirjan, jonka arvioijat allekirjoittavat.

Tutkinnon suorittajalle tämän jälkeen annettava palaute arvioinnista on osa hyvää arviointiprosessia. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta.

Arvioijat

Tutkinnon suorittajan ammattitaitoa arvioivilla henkilöillä tulee olla hyvä ammattitaito ko. näyttötutkinnon alalta. Tutkintotoimikunta ja näyttötutkinnon järjestäjä sopivat arvioijista näyttötutkintojen järjestämissopimuksessa.

Arvioinnin oikaisu

Tutkinnon suorittaja voi lainsäädännön mukaisen määräajan puitteissa pyytää arvioinnin oikaisua tutkintotoimikunnalta, jonka toimialaan ja -alueeseen kyseessä oleva tutkinto kuuluu. Kirjallinen oikaisupyyntö osoitetaan tutkintotoimikunnalle. Tutkintotoimikunta voi arvioijia kuultuaan velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin.

Arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun tutkintotoimikunnan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.

1.6 Todistukset

Tutkintotodistuksen ja todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta antaa tutkintotoimikunta. Todistuksen valmistavaan koulutukseen osallistumisesta antaa koulutuksen järjestäjä. Opetushallitus on antanut määräyksen todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Näyttötutkinnon osan tai osien suorittamisesta annetaan todistus silloin, kun näyttötutkintoon osallistuva sitä pyytää. Tutkintotodistuksen ja myös todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta allekirjoittavat tutkintotoimikunnan edustaja ja näyttötutkinnon järjestäjän edustaja.

Opetushallituksen hyväksymään ammattikirjaan tehty merkintä näyttötutkinnon suorittamisesta on tutkintotodistukseen rinnastettava todistus näyttötutkinnon suorittamisesta. Näyttötutkinnon järjestäjä hankkii ja allekirjoittaa ammattikirjan. Ammattikirja on näyttötutkinnon suorittajalle maksullinen.

1.7 Näyttötutkintoon valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin valmistavan koulutuksen yhteydessä. Koulutuksen järjestäjä päättää näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Koulutus ja tutkintotilaisuudet on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus osallistua tutkintotilaisuuksiin ja suorittaa näyttötutkinto.

2 LIIKENNEOPETTAJAN ERIKOISAMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

2.1 Tutkinnon osat

Liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon suorittaminen edellyttää vähintään neljän tutkinnon osan hyväksytyä suorittamista. Liikenneopettajan erikoisammattitutkinto muodostuu kahdesta kaikille pakollisesta osasta ja kuudesta valinnaisesta osasta, joista on suoritettava vähintään kaksi. Tutkinnon pakollisten osien hyväksyty suoritus on edellytys valinnaisten osien suorittamiselle. Tutkinnon osien suoritusjärjestyksellä varmistetaan liikenteessä tapahtuvan opetuksen turvallisuus.

Ennen tutkinnon osan ”Kuljetusalan perustason ammattipätevyyskouluttajana toimiminen” suorittamista tulee edeltää joko tutkinnon osa ”Ammatillisen kuljettajakoulutuksen opetustehtävät” tai tutkinnon osa ”Kuorma- tai linja-autonkuljettajien C- ja D-opetuksen toteuttaminen” -tutkinnon osa.

Tutkinnon suorittajalta edellytetään vähintään B-luokan pysyvää ajo-oikeutta. Saadakseen liikenneopettajaluvan hänen tulee täyttää muissa säädöksissä liikenneopettajaluvan saamiseksi asetetut vaatimukset. Ajo-opetusharjoittelussa vaadittavasta luvasta säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön säädöksillä.

Pakolliset osat ovat:

- 3.1 Autokoulutoimintojen hoitaminen
- 3.2 Liikenneopettajana toimiminen

Lisäksi on suoritettava vähintään kaksi seuraavista valinnaisista tutkinnon osista:

- 3.3 Moottoripyöräopetuksen toteuttaminen
- 3.4 Kuorma- tai linja-autonkuljettajien C- ja D-opetuksen toteuttaminen
- 3.5 Kuljettajantutkinnon vastaanottajana toimiminen B- ja AM-luokissa
- 3.6 Ammatillisen kuljettajakoulutuksen opetustehtävät¹⁾
- 3.7 Kuljetusalan ammattipätevyyskouluttajana toimiminen
- 3.8 Opetustoiminnan johtaminen ja yrittäjyys

¹⁾Kuljetusalan tutkintoja ovat logistiikan perustutkinto (autonkuljettaja, linja-autonkuljettaja ja yhdistelmäajoneuvonkuljettaja), linja-autonkuljettajan ammattitutkinto ja yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinto sekä puutavara-autonkuljetuksen ammattitutkinto.

3 LIIKENNEOPETTAJAN ERIKOISAMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

Liikenneopettajan erikoisammattitutkinnossa ammattitaitovaatimukset on muodostettu työelämän tehtävä- ja taitoalueista. Arvioinnin kohteissa ilmaistaan ne ammattitaidon kannalta keskeiset alueet ja toiminnot, joihin arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota ja arviointikriteerit ilmaisevat, kuinka tutkinnon suorittajan on työssään suoriuduttava.

Näyttötutkintotoiminta perustuu tutkinnon järjestäjän laatimaan näyttötutkinnon järjestämissuunnitelmaan. Tutkinnon ammattitaitovaatimuksista johdetut tutkintotilaisuudet suunnitellaan sellaisiksi, että ne ovat ammatinhallinnan kannalta keskeisiä ja niihin on sisällytettävä arviointikohteet kattavasti. Tutkintotilaisuudessa tulee ilmetä tutkinnon suorittajan valmiudet ja kyky muuntaa sekä soveltaa tietoaan ja taitojaan vaihtelevissa tilanteissa. Kunkin tutkinnon osan näyttöympäristön on oltava sellainen, että tutkinnon suorittaja pystyy tekemään tehtäviä, joista voidaan kattavasti todeta tutkinnon osan arviointikriteereissä määritellyn suoritustason saavuttaminen.

PAKOLLISET TUTKINNON OSAT

3.1 Autokoulutoimintojen hoitaminen

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset	
Tutkinnon suorittaja osaa toimia autokoulussa ajokorttikoulutukseen liittyvissä tehtävissä.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Asiakaspalvelun hoitaminen ja erilaisten asiakkaiden tunnistaminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• käyttäytyy luottamusta herättävästi ja kohteliaasti kaikissa tehtävissään• palvelee asiakasta asiakaslähtöisesti hyvän asiakaspalvelun edellyttämällä tavalla• osaa toimia sujuvasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa• osaa toimia rakentavasti reklamaatio- ja konfliktitilanteissa• osaa ohjata asiakasta asiakkaan tarpeiden mukaan

	<ul style="list-style-type: none"> • toimii työtehtävissään henkilö-, liike- ja ammattisalaisuuksiin liittyvää vaitiolovelvollisuutta noudattaen • osaa toimia monikulttuurisessa toimintaympäristössä
Autokouluyrityksen taloudenpidon perusteet sekä markkinoinnin merkitys liiketoiminnalle	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee autokoulun palvelutarjonnan ja osaa markkinoida palveluja • osaa kertoa asiakkaalle palveluiden hinnat sekä asiakkaalta veloittettavan palvelun kustannusten muodostumisen • osaa suunnitella ja toteuttaa autokoulun toimintaa ajokorttiin tähtäävän kuljettajaopetuksen ja autokoulua koskevan lain-säädännön mukaisesti • osaa kertoa, miten voi vaikuttaa kannattavuuteen omalla toiminnallaan
B- ja M-luokan kuljettajaopetukseen ja -tutkintoihin liittyvien säädösten, määräysten ja ohjeiden mukainen asiakasneuvonta	<p>Tutkinnon suorittaja osaa kuljettajaopetuksen säädökset ja ohjeistukset siten, että hän osaa neuvoa</p> <ul style="list-style-type: none"> • eri ajoneuvoluokkiin liittyvät oppilaaksi ja kuljettajantutkintoon pääsyn sekä ajo-oikeuden saannin edellytykset • vaadittavat minimiopetusmäärät huomioiden olemassa olevat ajo-oikeudet tai saatu opetus • kuljettajatutkinnon jälkeiset toimenpiteet pysyvän ajo-oikeuden saantiin asti • osaa kuvailla M- ja B-luokkien opetus-suunnitelmat • A- ja C-luokkien opetussuunnitelmien pääkohdat ja rakenteet <p>Lisäksi tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hakee tarvitsemaansa tietoa säädöksistä • osaa hakea säädösten perustelut
Viranomaisille ja asiakkaille tehtävien tavanomaisten ilmoitusten ja sopimusten hoitaminen	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • kertoa asiakkaalle opetussopimuksen sisällöt • tehdä oppilashallintoon liittyvät tehtävät, kuten opetukseen ja oppilaisiin liittyvät kirjaukset ja ilmoitukset oppilaaksi kirjaamisesta ajokortin (B-luokka, pysyvä

	<p>ajo-oikeus) saamiseen saakka</p> <ul style="list-style-type: none"> • täyttää oppilasta koskevat asiakirjat sekä tuntee vaadittavat menettelytavat niiden suhteen • tehdä varaukset kuljettajantutkinnon kokeisiin
Oman ammattitaidon kehittäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • laatii itselleen suunnitelman liikenneopettajalta vaadittavan ammattitaidon hankkimiseksi • osaa arvioida rakentavasti omia liikenneopettajuuteen liittyviä taitojaan sekä niiden ylläpitoa verraten niitä liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon osaamisvaatimuksiin • tekee perustellun ja näyttötutkinnon perusteiden mukaisen esityksen omien liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon tutkintotilaisuuksiensa toteuttamisesta
Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja toteuttaa opetustilanteen.	
Henkilöauton kuljettajaopetuksen (B-luokka) - ja mopon kuljettajaopetuksen (M) suunnittelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee B- ja M- opetukseen toteutussuunnitelman ja laatii henkilökohtaisia opetussuunnitelmia • suunnittelee tavanomaiset, autokoulu-toimintaan liittyvät opetustilanteet: <ul style="list-style-type: none"> – luokkaopetukseen – ajoharjoitteluradalla tapahtuvaan opetukseen • hankkii tietoa monipuolisin menetelmin oppimisen ja opettamisen keskeisistä periaatteista • osaa käyttää erilaisia opettamistapoja ja arvioida niiden ihmiskäsitysten ja oppimisteorioiden hyödyllisyyttä ja käyttökelpoisuutta kuljettajaopetukseen • osaa kuvailla vahvistetun B-opetussuunnitelman ja M-luokan opetuksen rakenteen, tavoitteet, sisällöt ja vähimmäisopetusmäärät • osaa liikenneopetukseen liittyvin esimerkein ja oppimisteorioihin perustuen selittää

	<p>oppilaalle pääpiirteissään, miten</p> <ul style="list-style-type: none"> – aiemmin opittu vaikuttaa uuden asian omaksumiseen ja – miten uudesta tiedosta tulee osa tietorakenteita
Ryhmäopetuksen toteuttaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa ryhmäopetustilanteen suunnittelemastaan aiheesta ja tilanteen vaatiessa soveltaa tai muuttaa suunnitelmaa tai toteutusta opetustilanteen aikana • käyttää oppimista edistäviä havainnollistamiskeinoja sekä ottaa huomioon keskenään eritasoiset oppilaat • sovittaa ajankäytön tarkoituksen mukaisesti • käyttää opetuksessa tarvittavia teknisiä laitteita ja sovellutuksia sekä digitaalista mediaa • osaa arvioida oppilaan oppimista ja antaa palautetta sekä vastaanottaa palautetta omasta toiminnastaan
Henkilöauto- ja mopopetuksen toteuttaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa B-luokan ajoneuvolla ajo-opetustilanteen liikenneopettajan harjoittelussa edellytettävien työturvallisin taidoin • toimii eettisesti oikein, muita kunnioittaen ja liikenneturvallisesti • osaa arvioida ja antaa palautetta oppilaalle
Autokoulussa käytettävien välineiden ja ohjelmistojen käyttäminen	<p>Tutkinnon suorittaja osaa käyttää</p> <ul style="list-style-type: none"> • sähköisiä tiedonhaku- ja viestintävälineitä • tavallisimpia tietoteknisiä laitteita ja opettajan käyttöön tarkoitettuja ohjelmistoja • autossa kuljettajan ja opettajan käytettäväksi tarkoitettuja laitteita • opetuksen tueksi tarkoitettuja laitteita

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa autokoulun käytännön työtehtävissä, joita ovat mm.

- asiakaspalvelutilanteet ja markkinointi
- asiakkaan neuvonta ja oppilaan tietojen merkintä asiakasrekisteriin
- opetustilanteiden suunnittelu
- opetustilanteen toteutus harjoittelussa edellytettävällä työturvallisella tavalla

- oman toiminnan kehittäminen

Tutkinnon osassa edellytettävä työturvallisen opetustaidon hallinta voidaan osoittaa simuloimalla.

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa ja antavat toiminnasta kirjallisen arvion.

Tutkinnon suorittaja voi täydentää tutkintosuorituksiaan prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta.

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja oma-aloitteisuutta osoittava. Suorituksessa osoitettava osaaminen on vastaavalla tasolla kuin alan ammattilaisella ja opetustaidon osalta harjoittelussa edellytettävällä tasolla.

3.2 Liikenneopettajana toimiminen

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset	
Tutkinnon suorittaja osaa toimia B- ja M-luokan ajokorttikoulutuksen opettajana.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Henkilöauton kuljettajaopetuksen (B-luokka) - ja mopon kuljettajaopetuksen (M) suunnittelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee B- ja M-opetukseen toteuttamiskelpoisen toteutus suunnitelman • suunnittelee opetustilanteet autokoulu-toimintaan liittyviin, tavanomaisiin opetustilanteisiin, kuten: <ul style="list-style-type: none"> – ajo-opetus – luokkaopetus – ajoharjoitteluradalla tapahtuva opetus – pimeällä opetuksen näytöt ja harjoitukset – II-vaihe <p>ottaen huomioon vahvistetun B- opetus suunnitelman ja M-luokan opetuksen rakenteen, tavoitteet, sisällöt, vähimmäisopetuskäytöt ja opetukselliset periaatteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee yksittäisiä oppimistilanteita ja pitkäkestoisempia opetusjaksoja sekä laatii henkilökohtaisia opetus suunnitelmia • osaa hankkia tietoa monipuolisilla menetelmillä oppimisen ja opettamisen keskeisistä periaatteista • osaa soveltaa erilaisia opetusmenetelmiä ja perustella niiden valinnan

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia eri kulttuureista tulevien oppilaiden kanssa • osaa motivoida, asettaa tavoitteita, arvioida oppimista ja antaa palautetta
Henkilöauton ja mopon kuljettajaopetuksen toteuttaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa opetustilanteen suunnittelemastaan aiheesta aktivoiden oppilasta ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan sekä liikenneturvallisesta käyttäytymisestä • tilanteen vaatiessa soveltaa tai muuttaa suunnitelmaa tai toteutusta opetustilanteen aikana ja sovittaa ajankäytön tehokkaasti • toteuttaa opetustilanteet erilaisille ryhmille • toteuttaa opetusta tilanteeseen sopivin menetelmin sekä osaa perustella valitsemansa menetelmät • havainnollistaa ajoneuvon käsittelyyn tai käyttäytymiseen liittyvät sisällöt käyttäen hyväkseen ajamiseen liittyviä liikeopin perusteita • valitsee perustellusti kuhunkin oppimistilanteeseen tarkoituksenmukaisen ympäristön • käyttää erilaisia havainnollistamiskeinoja siten, että se edistää oppimista • hyödyntää oppilaan aiemmat taidot ja kokemukset opetuksessaan • käyttää opetuksessa tarvittavia teknisiä laitteita ja sovellutuksia sekä digitaalista mediaa • toimii eettisesti ja vastuullisesti • osaa arvioida oppilaan oppimista ja antaa palautetta sekä vastaanottaa palautetta omasta toiminnastaan
Erityisen tuen tarpeessa olevien huomioon ottaminen opetuksessa	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa erityisen tuen tarpeen ja tietää yleisimmät liikennetaitojen oppimista hidastavat ja ehkäisevät fyysiset ja psyykkiset tekijät • ohjaa tuen hakemisessa, kun kyseessä on neurologinen poikkeavuus tai fysiologinen toimintahäiriö

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa hakea tietoa erilaisten oppimiseen tai liikenteessä toimimiseen vaikuttavien sairauksien erityispiirteistä • osaa kertoa ajo-oikeuden saamiseen liittyvät erityisehdot ja järjestelyt
Henkilöauto- ja mopo-opetuksen opetustilanteiden arviointi	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioi opetustilanteessa oppilaan suoritusta ja oppimista sekä antaa palautetta tilanteeseen sopivin tavoin • osaa arvioida oppilaan etenemistä kokonaisuutena ja toimintaa suhteessa oppimistavoitteisiin • arvioi kokonaisuutta ja yksittäistä suoritusta suhteessa sen kriittisiin pisteisiin • arvioi oppimistuloksia ja antaa sen pohjalta palautetta
Oman opettamistavan ja sen vaikuttavuuden arviointi	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioida omia valmiuksiaan toimia liikenneopettajana • arvioida oman toimintansa vaikutuksia oppimistuloksiin • muuttaa tarvittaessa omaa toimintaansa omien sekä muilta saatujen arvioiden perusteella • ylläpitää ja kehittää omaa opettajuuttaan • arvioida omaa tapaansa motivoida ja asettaa tavoitteita sekä arvioida oppimista • perustella omat arvopohjansa ja toimia työssään eettisesti
Opetettävien sisältöjen hallinta	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää uusimmista, yleisesti käytetyistä kuljettajakäyttäytymistä selittävistä malleista • hallitsee opetussuunnitelmien (B- ja M) mukaiset asiasisällöt • osaa käyttää yleisimpiä henkilöautojen käyttöön, turvallisuuteen ja taloudelliseen ajamiseen liittyviä teknisiä välineitä ja ratkaisuja • opettaa B- ja M-luokan opetussuunnitelmien käsittelemät asiasisällöt ja osaa poimia niistä olennaisimmat • priorisoi yksittäisissä opetustilanteissa opettavat sisällöt

	<ul style="list-style-type: none"> • tietää mahdollisuudet ja menetelmät, joilla voi vaikuttaa vastuulliseksi kuljettajaksi kehittymiseen
Työturvallisuuden huomioon ottaminen	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimia omaa ja muiden turvallisuutta edistävasti: <ul style="list-style-type: none"> – ajoharjoitteluradalla – pimeällä ajamisen näytöissä tai harjoituksissa – liikenteessä ajettaessa • tehdä hätäilmoituksen ja antaa ensiapua • käyttää opettajana, kuljettajana ja työntekijänä henkilökohtaisia suojarusteita • osaa varmistua ajoneuvojen ja laitteiden toimintakunnosta ja turvallisuudesta
Elinikäinen liikennekasvatus	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä yhteistyötä liikenneturvallisuustyötä tekevien sidosryhmien kanssa, myös tärkeimpien EU-alueen maiden kuljettajakoulutusjärjestelmien kanssa • kehittää liikenneopetusta ottaen huomioon liikenteen kehitystrendit • osaa suunnitella ja toteuttaa lapsille ja iäkkäille kohdennettuja liikennekasvatus-tilanteita • kehittää lasten, nuorten ja iäkkäiden kanssa toteutettavan liikennekasvatuksen menetelmiä ja sisältöjä ottaen huomioon eri ikäkausiin liittyvät liikenne-riskit ja tyypilliset onnettomuudet • osaa toimia lasten ja iäkkäiden kanssa luontevasti • osaa arvioida kriittisesti omia tietoja ja taitoja, jotka liittyvät elinikäiseen liikennekasvatukseen • ymmärtää liikennekasvatuksen aseman perusopetuksessa

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa autokoulun käytännön työtehtävissä, joita ovat mm.

- kuljettajaopetuksen monipuolinen toteutus
- ajo-opetustilanteiden toteutus
- oman toiminnan kehittäminen

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa ja antavat toiminnasta kirjallisen arvion.

Tutkinnon suorittaja voi täydentää tutkintosuorituksiaan prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta.

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädökset huomioon ottava ja oma-aloitteisuutta osoittava. Suorituksessa osoitettava osaaminen on vastaavalla tasolla kuin alan ammattilaisella. Tutkinnon osan suoritus hylätään, mikäli havaitaan oleellisia puutteita tai virheitä turvallisen toiminnan kannalta keskeisissä tiedoissa tai taidoissa.

VALINNAISET TUTKINNON OSAT

3.3 Moottoripyöräopetuksen toteuttaminen

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset	
Tutkinnon suorittaja osaa toteuttaa moottoripyöräopetuksen.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
<p>Henkilökohtaiset MP-taidot</p> <p>Tutkinnon osan suorittajalla on hyvä yleistietämys moottoripyöräilystä sekä hän osaa toimia vastuullisena moottoripyöräilijänä</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida omat moottoripyöriin liittyvän tiedot, taidot ja asenteet sekä sen perusteella kehittää ja ylläpitää henkilökohtaista osaamista ottaen huomioon moottoripyöräilyyn liittyvät harrastustoimintamahdollisuudet • hallitsee käsittelyopetuksen ja liikenteessä tapahtuvan opetuksen mallisuoritukset • hallitsee opetusajoneuvonsa siten, että läpäisee A-tutkinnon ohjeistuksen mukaisen kuljettajatutkinnon ajamiseen liittyvät osuudet ja osaa toimia turvallisesti kuljettajana • osaa neuvoa moottoripyöräilyyn ja erilaisiin moottoripyöriin liittyvissä erityispiirteissä ja riskien tunnistamisessa

<p>Kuljettajaopetukseen ja -tutkintoon liittyvien säädöksiä tunteminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • huolehtii asiakirjoista ohjeiden ja määräysten mukaisesti • toimii opettajana itsenäisesti opetuksessa sekä noudattaen kuljettajatutkintoon liittyviä säädöksiä ja ohjeita • osaa neuvoa A-luokan ajoneuvon kuljettamista koskevissa yleisimmissä säännöissä ja määräyksissä • osaa selittää yleisimmiltä osiltaan säädökset, jotka koskevat moottoripyörää ja moottoripyöräilyyn liittyviä suojarusteita • osaa neuvoa erilaisten moottoripyörien ajo-oikeuksissa • osaa soveltaa opetussuunnitelman sisältöjä laajasti, kun kyseessä ovat <ul style="list-style-type: none"> – moottoripyörät ja ajojarusteet – moottoripyörien kuljettajiin sekä liikennetilanteisiin liittyvät riskit ja niiden kompensointi
<p>MP-opettaminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia oppitunnit opetussuunnitelman tavoitteiden ja opetuksellisten periaatteiden mukaisesti • osaa luoda luottamuksellisen ilmapiirin opetustilanteeseen • osaa toteuttaa opetuksen opetussuunnitelman mukaan turvallisesti ottaen huomioon oppilaan henkilökohtaiset edellytykset ja erityispiirteet • osaa keskittyä opetustilanteissa opetussisältöjen ydinasioihin • osaa neuvoa voimassa olevan opetussuunnitelman <ul style="list-style-type: none"> – sisällön – rakenteen – tavoitteet – vähimmäisopetusmäärät – opetukselliset periaatteet • osaa toteuttaa opetuksen sekä A-korttia ensimmäisenä kerrtina suorittavalle että jo aiemman ajo-oikeuden haltijalle • osaa valita opetustilanteisiin hyvät oppimisympäristöt ja opetusmenetelmät

	<p>siten, että oppilaan tai liikenteen turvallisuus ei vaarannu</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa asettaa oppilaan aktiiviseen rooliin opetustilanteissa ja siirtää oppimisen vastuuta oppilaalle • osaa havainnoida oppilaan suorituksia ja rakentavasti arvioida ja antaa palautetta niistä • osaa arvioida kriittisesti oman opetuksensa tuloksellisuutta
<p>Omien opettajavalmiuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioida omia valmiuksiaan toimia moottoripyöräopettajana • muuttaa omaa toimintaansa omien sekä muilta saatujen arvioiden perusteella • ylläpitää omia opettajalta vaadittavia tietoja ja taitoja

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa autokoulun käytännön työtehtävissä, joita ovat mm.

- moottoripyörän kuljettajaopetuksen monipuolinen toteutus
- ajo-opetustilanteiden toteutus
- oman toiminnan kehittäminen

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa ja antavat toiminnasta kirjallisen arvion.

Tutkinnon suorittaja voi täydentää tutkintosuorituksiaan prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta.

Hyväksytyt suoritus on itsenäinen, säädökset huomioon ottava ja oma-aloitteisuutta osoittava. Suorituksessa osoitettava osaaminen on vastaavalla tasolla kuin alan ammattilaisella. Tutkinnon osan suoritus hylätään, mikäli havaitaan oleellisia puutteita tai virheitä turvallisen toiminnan kannalta keskeisissä tiedoissa tai taidoissa.

3.4 Kuorma- tai linja-autonkuljettajien C- ja D-opetuksen toteuttaminen

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset	
Tutkinnon suorittaja osaa ajoneuvon turvallisen kuljettamisen.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Vastuullisena kuljettajana toimiminen	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • tehdä C- tai D-luokan ajoneuvon teknisen tarkastuksen ja valmistella sen liikenteessä käyttöä varten • käsitellä ja ajaa C- tai D-luokan opetusajoneuvolla liikenteessä turvallisesti, taloudellisesti ja muut tienkäyttäjryhmit huomioiden • kuvailla ajoneuvoluokkaan liittyvät turvallisen, sosiaalisen ja ekologisen autonkäytön perusteet ja erityispiirteet • kuorman sijoittamisen ja sitomisen opettamansa ajoneuvoluokan osalta kuljettajatutkinnossa vaadituilla tavoilla • perävaunun kytkemisen opettamansa ajoneuvoluokan osalta kuljettajatutkinnossa vaaditulla tavalla
Tutkinnon suorittaja osaa toteuttaa C- tai D-ajokorttikoulutuksen.	
Kuorma-auton/yhdistelmä-ajoneuvon ja linja-auton kuljettajatutkintoon pääsyn edellytykset	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • neuvoa C- ja D-luokan ajoneuvoluokkiin liittyvät oppilaaksi pääsyn ja ajo-oikeuden saannin edellytykset • neuvoa asiakasta kuljettajatutkinnossa vaadittavan osaamisen saavuttamiseksi • täyttää eri kuljettajaopetuksen vaiheissa tarvittavat asiakirjat
Kuorma- tai linja-auton ajo-oikeuteen tähtäävän opetuksen suunnittelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee autokoulukohtaisen opetuksen toteutussuunnitelman • laatii opetustilanteet opetussuunnitelman tavoitteiden ja opetuksellisten periaatteiden mukaisesti • tekee teoria- ja ajo-opetuksen jaksotuksen ja teoria- ja ajo-opetuksen tuntisuunnitelmat

<p>Kuorma- tai linja-auton ajo-oikeuteen tähtäävän opetuksen toteuttaminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee oppilaan henkilökohtaisen opinto-suunnitelman • motivoi oppilasta oman ajotaidon kehittämiseen ja ylläpitoon • valitsee opetustilanteeseen ja oppilaan taitoihin soveltuvan liikenneympäristön • käyttää opetuksen teknisiä apuvälineitä • toteuttaa opetuksen opetussuunnitelman sisältöjen mukaista teoria- ja ajo-opetusta oikein, voimassaolevien ohjeiden ja määräysten edellyttämällä tavalla ja pedagogisesti hyvin • osaa näyttää oikeat toimintamallit ja -suoritukset • osaa ottaa huomioon monikulttuurisuuden opetuksessa ja neuvoa oppilasta myös toisella kotimaisella kielellä • asettaa oppilaan aktiiviseen rooliin opetustilanteissa ja siirtää vastuuta oppimisesta oppilaalle • osaa erotella opetussisällöistä ydinasiat sekä teoriaopetukseen liittyvät ajoneuvoluokkien mukaiset erityispiirteet ja tuoda ne esiin luokkaopetustilanteissa • antaa suorituksista rakentavaa palautetta havainnointinsa perusteella • rytmittää ja aikatauluttaa opetettavat asiat huomioiden opetuksen tavoitteet ja oppilas/oppilaat • osaa ohjata oppilasta toimimaan ajokorttiin liittyvässä tutkintotilaisuudessa • huolehtii asiakirjoista määräysten mukaisesti
<p>Tutkinnon suorittaja osaa neuvoa asiakasta ammattikuljettajan edellytysten täyttämiseksi ja osaa kehittää toimintaansa.</p>	
<p>Kuljettajien ammattipätevyyskoulutukseen ohjaaminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • neuvoa asiakasta kuljettajan ammattipätevyys sääntöön liittyvissä asioissa • osaa neuvoa kuljettajien ammatillisen koulutuksen vaihtoehtoissa

<p>Omien opettajavalmiuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioida valmiuksiaan toimia opettajana kuorma- tai linja-auton ajo-oikeuteen tähtäävässä opetuksessa • arvioida kriittisesti oman opetuksensa tuloksellisuutta • muuttaa omaa toimintaansa omien sekä muilta saatujen arvioiden perusteella • ylläpitää omia opettajalta vaadittavia tietoja ja taitoja
--	--

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa autokoulun käytännön työtehtävissä, joita ovat mm.

- kuorma- tai linja-autonkuljettajan kuljettajaopetuksen monipuolinen toteutus
- ajo-opetustilanteiden toteutus
- oman toiminnan kehittäminen

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa ja antavat toiminnasta kirjallisen arvion.

Tutkinnon suorittaja voi täydentää tutkintosuorituksiaan prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta.

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädökset huomioon ottava ja oma-aloitteisuutta osoittava. Suorituksessa osoitettava osaaminen on vastaavalla tasolla kuin alan ammattilaisella. Tutkinnon osan suoritus hylätään, mikäli havaitaan oleellisia puutteita tai virheitä turvallisen toiminnan kannalta keskeisissä tiedoissa tai taidoissa.

3.5 Kuljettajantutkinnon vastaanottajana toimiminen B- ja AM-luokissa

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset	
Tutkinnon suorittaja osaa toteuttaa tutkintotilaisuuden ja neuvoa asiakasta.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Tutkintotilaisuuden järjestäminen	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • kohdella asiakkaita hyvän asiakaspalvelun mukaisesti • toimia työturvallisuusmääräyksiä noudattaen

	<ul style="list-style-type: none"> • toimia tutkintopalvelujen tuottajan roolissa ja tehtävissä ymmärtäen asemansa ja roolinsa osana vastuulliseksi kuljettajaksi kehittymistä • toteuttaa laatuvaatimukset täyttäen seuraavat kokeet ja niihin liittyen toimia tutkinnon vastaanottajana kuljettajantutkinto-toiminnan järjestämisestä ja annettuja säädöksiä ja ohjeita noudattaen <ul style="list-style-type: none"> – B-luokan ajokoe – AM-luokan käsittelykokeen • ohjeistaa, seurata ja havainnoida kuljettaja-tutkinnon suorittajan suoritusta • antaa rakentavaa palautetta • suorittaa arvioinnin ohjeiden mukaisesti ja kokonaisuutena • arvioida ajokokeen suorittajan taitoa ajaa polttoainetaloudellisesti ja ympäristöystävällisesti • arvioida kokeen suorittajan pätevyyttä toimia vastuullisena kuljettajana sekä kykyä tunnistaa tekemänsä virheet • puuttua tarvittaessa kokeen suorittajan ajamiseen onnettomuusriskin pienentämiseksi • tunnistaa ja määrittää ajokokeessa mahdollisten vaaratilanteiden syyt ja todennäköiset seuraukset
<p>Kuljettajatutkintoihin sekä ajo-oikeuteen ja -opetukseen liittyvien säädösten tunteminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja osaa neuvoa asiakasta</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa soveltaa säädöksiä ajo-oikeuden saamiseen ja ylläpitämiseen liittyvässä päätöksenteossa • osaa neuvoa asiakasta ajokortti-lainsäädäntöön liittyen • osaa neuvoa kouluttajia kuljettajaopetukseen liittyvissä asioissa
<p>Ammattitaidon ylläpito ja kehittäminen sekä vastuulliseksi kuljettajaksi kehittymisen tukeminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hakea tietoa kuljettajan käyttäytymistä koskevasta tutkimuksesta sekä hyödyntää GDE-matriisia (Goals for Driver Education-matriisi) työssään • osaa hankkia tietoa muiden maiden

	<p>malleista kuljettajantutkinnon toteuttamiseksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa muuttaa toimintaansa laadun varmistuksen pohjalta • tietää tutkinnon vastaanottajien jatko- ja täydennyskoulutusmahdollisuudet sekä tiedonhankintamenetelmät tutkinnon vastaanottajana kehittyäkseen
--	--

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa kuljettajantutkinnon käytännön työtehtävissä ja direktiivin 2006/126/EY liite IV edellyttämän teoreettisen osuuden, joita ovat mm.

- henkilöauto ja mopon kuljettajan tutkintotilaisuuksien vastaanottajana toimiminen
- arvioinnin suorittaminen ajokoeohjeen mukaisesti
- oman toiminnan kehittäminen

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa ja antavat toiminnasta kirjallisen arvion.

Tutkinnon suorittaja voi täydentää tutkintosuorituksiaan prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta.

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädökset huomioon ottava ja oma-aloitteisuutta osoittava. Suorituksessa osoitettava osaaminen on vastaavalla tasolla kuin alan ammattilaisella. Tutkinnon osan suoritus hylätään, mikäli havaitaan oleellisia puutteita tai virheitä turvallisen toiminnan kannalta keskeisissä tiedoissa tai taidoissa.

3.6 Ammatillisen kuljettajakoulutuksen opetustehtävät

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset	
Tutkinnon suorittaja osaa toimia ammattiin opiskelevien kuljettajaopiskelijoiden opettajana.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Opetussisältöjen hallinta ja tutkinnon perusteiden mukaisen opetuksen suunnittelu	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • selvittää opiskelijoille ammatillisen II-asteen tutkinnon ja koulutuksen muodostumisen sekä henkilökohtaistamisen periaatteet • käyttää opettajaa koskevia yleisimpiä atk-ohjelmia

	<ul style="list-style-type: none"> • soveltaa opetukseen tavara- tai joukko-liikenteeseen liittyviä säädöksiä, määräyksiä ja ohjeita • toimia työryhmän tai tiimin jäsenenä • tehdä valtakunnallisen tutkinnon perusteen mukaisen oppilaitoskohtaisen opetus-suunnitelman, lain ammatillisesta koulutuksesta mukaisesti • tehdä tutkinnon osan mukaisen opetuksen jaksotuksen sekä arviointisuunnitelman • ammatin käytännön opetuksen organisoimisen ja opetuksen jaksotuksen • valmistella oppitunnin ja tehdä siihen liittyvät ennakkovalmistelut sekä tuntisuunnitelmat
<p>Ammatillisena opettajana toimiminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • opettamansa tutkinnon pakollisten osioiden keskeiset ammatilliset taidot ja tiedot hyvin • valmistella opettamansa ajoneuvoluokan ajoneuvon liikenteeseen • käsitellä ja ajaa ammattimaisesti opettamallaan ajoneuvolla turvallisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti oikein • noudattaa tieliikennelain määräyksiä, säädöksiä ja ohjeita raskaan liikenteen näkökulmasta • antaa rakentavaa palautetta • näyttää oikeat toimintamallit • havainnollistaa logistiikan perustutkinnon tutkinnon perusteissa vaaditut kuormaukseen ja kuorman sitomiseen sekä varmistamiseen liittyvät asiat • havainnollistaa logistiikan perustutkinnon perusteissa vaaditut perävaunun kytkemiseen liittyvät asiat • toimia ja ohjata muita toimimaan työ-turvallisesti oikein • arvioida oman opetuksensa tuloksellisuutta • toimia kuljettajantutkintoon liittyvien säädösten, määräysten ja ohjeiden mukaisesti
<p>Ammatillisen koulutuksen koulutusmuotojen hallinta</p>	<p>Tutkinnon suorittaja osaa neuvoa asiakasta</p> <ul style="list-style-type: none"> • alan tutkintojen valinnassa ja valintaperiaatteissa

	<ul style="list-style-type: none"> • oppisopimuskoulutuksen aloittamisessa • koulutuksen erilaisissa rahoitusmuodoissa • työvoimakoulutukseen osallistumisessa
Arviointiosaaminen	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa koulutuksen ja tutkinnon henkilökohtaistamisen • tehdä opiskelijan arvioinnit ja siihen liittyvät dokumentoinnit • neuvoa ammattiosaamisen näyttöihin valmistautumisessa ja arvioinnin toteuttamisessa tai toteuttaa tutkintotilaisuuden • osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida ammattiosaamisen näytön tai näyttötutkintojärjestelmän mukaisen tutkintotilaisuuden sekä tehdä niihin liittyvät asiakirjat
Työssäoppimisen toteutus	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakentaa ja ylläpitää toimivia asiakas- ja yhteistyösuhteita kuljetusalalla • toimia eri sidosryhmien kanssa ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi • toteuttaa työssäoppimisen ohjauksen työssäoppimiseen liittyvien määräysten ja ohjeiden mukaisesti
Tutkinnon suorittaja osaa toteuttaa kuorma- tai linja-auton ajo-oikeuteen tähtävään opetuksen osana II-asteen opetusta.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Kuorma-auton/yhdistelmäajoneuvon ja linja-auton ajokorttitutkintoon pääsyn edellytykset	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • neuvoa asiakkaalle kuorma- ja linja-auton kuljettajan ajokorttitutkintoon pääsyn edellytykset • neuvoa asiakkaalle kuljettajatutkinnossa vaadittavan osaamisen • täyttää eri kuljettajaopetuksen vaiheissa tarvittavat asiakirjat
Kuorma- tai linja-auton ajo-oikeuteen tähtävään opetuksen suunnittelu	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella hyväksytyyn opetus-suunnitelman mukaisen opetuksen toteutus-suunnitelman huomioiden muun II-asteen koulutuksen

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia opetustilanteet opetus-suunnitelman tavoitteiden ja opetuksellisten periaatteiden mukaisesti
Kuorma- tai linja-auton ajo-oikeuteen tähtäävän opetuksen toteuttaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa ajo-oikeuteen tähtäävän opetus-suunnitelman sisältöjen mukaista opetusta osana II-asteen koulutusta • osaa valita opetuksessa oppilaan taitoihin ja muutoinkin tilanteeseen soveltuvan ympäristön • motivoi oppilasta oman ajotaidon kehittämiseen ja ylläpitoon • ottaa huomioon monikulttuurisuuden opetuksessa • toteuttaa opetusta opetussuunnitelman tavoitteet, oppilaan henkilökohtaiset edellytykset ja erityispiirteet huomioiden • asettaa oppilaan aktiiviseen rooliin opetustilanteissa ja siirtää oppimisen vastuuta oppilaalle • osaa havainnoida oppilaan suorituksia ja antaa rakentavaa palautetta • käyttää opetusajoneuvoa tarkoituksenmukaisesti opetuksen demonstrointivälineenä • rytmittää ja aikatauluttaa opetettavat asiat huomioiden opetuksen tavoitteet ja oppilas/oppilaat • toimii asiakirjojen suhteen määräysten mukaisesti

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa ammatillisen oppilaitoksen käytännön työtehtävissä, joita ovat mm.

- kuorma- tai linja-autonkuljettajan ammattikuljettajaopetuksen monipuolinen toteutus
- ajo-opetustilanteiden toteutus
- oman toiminnan kehittäminen

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa ja antavat toiminnasta kirjallisen arvion.

Tutkinnon suorittaja voi täydentää tutkintosuorituksiaan prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta.

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädökset huomioon ottava ja oma-aloitteisuutta osoittava. Suorituksessa osoitettava osaaminen on vastaavalla tasolla kuin alan ammattilaisella. Tutkinnon osan suoritus hylätään, mikäli havaitaan oleellisia puutteita tai virheitä turvallisen toiminnan kannalta keskeisissä tiedoissa tai taidoissa.

3.7 Kuljetusalan ammattipätevyyskouluttajana toimiminen

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset	
Tutkinnon suorittaja osaa toimia kuljetusalan ammattipätevyyskouluttajana.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Ammattipätevyyssäädökset	Tutkinnon suorittaja osaa <ul style="list-style-type: none"> • neuvoa asiakkaille ammattipätevyyslain ja asetuksen mukaiset kuljettajan edellytykset ja erilaiset pätevyiden hankintatavat
Asiakaspalvelu ja markkinointi	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa hankkia tietoa ja ottaa huomioon markkinoinnin suunnittelussa asiakkaiden toiveet ja tarpeet • tuntee organisaation tuoteryhmät ja tuotteet ja osaa tarjota asiantuntevaa ja luotettavaa asiakaspalvelua • osaa tehdä ammattipätevyyskoulutuksen (perus- ja jatko) koulutusbudjetin ja hinnoitella eri ammattipätevyyskoulutus-tuotteita • ottaa markkinoinnissa huomioon omien palveluiden ja tuotteiden toimituskäytännön • tuntee kuljetusalan asiakasryhmät ja tunnistaa heidän tarpeensa, osaa tarjota asiakkaalle parhaan ratkaisun koulutuksen kannalta • osaa tulkita asiakastyytyväisysselvityksiä ja hyödyntää asiakaspalautteita • ymmärtää asiakaspalvelun vaikutuksen organisaationsa myyntitulokseen • osaa kuvailla kuljetusalan koulutukseen liittyviä sopimusehtoja ja -käytäntöjä • toimii eettisesti oikein

<p>Ammattipätevyyskoulutuksen suunnittelu</p>	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • tehdä toteuttamiskelpoisen perustason ammattipätevyysopetus suunnitelman henkilö- ja tavaraliikenteen vaatimusten mukaan • yhdistää ammattipätevyuden opetus suunnitelman ja ajokorttikoulutuksen opetus suunnitelman soveltuvin osin asiakkaan kannalta mielekkäästi • neuvoa ammattipätevyyteen liittyvissä asioissa • suunnitella ja toteuttaa ammattipätevyysjatkokoulutuksen asiakkaalle • toimia ammattipätevyyslain, asetuksen ja muiden asiaan liittyvien määräysten ja ohjeiden mukaan
<p>Toiminta ammattipätevyyskouluttajana</p>	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • opettamansa perustason ammattipätevyyskoulutuksen (tavara- tai henkilöliikenteen) mukaiset kuljetusalan ammatilliset asiat • toteuttaa ammattipätevyys jatkokoulutus päiviä asiakkaan kanssa sovittavalla tavalla • tehdä ammattipätevyyskoulutukseen liittyviin asiakirjoihin/dokumenteihin liittyvät toimenpiteet • ylläpitää omia ammattipätevyysopettajalta vaadittavia tietoja ja taitoja

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa ammattipätevyyskoulutuksen käytännön työtehtävissä, joita ovat mm.

- kuorma- tai linja-autonkuljettajan ammattipätevyyskoulutuksen monipuolinen toteutus
- ammattipätevyuden ajo-opetustilanteiden toteutus
- oman toiminnan kehittäminen

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa ja antavat toiminnasta kirjallisen arvion.

Tutkinnon suorittaja voi täydentää tutkintosuorituksiaan prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta.

Hyväksytyt suoritus on itsenäinen, säädökset huomioon ottava ja omaaloitteisuutta osoittava. Suorituksessa osoitettava osaaminen on vastaavalla tasolla kuin alan ammatillisella. Tutkinnon osan suoritus hylätään, mikäli havaitaan oleellisia puutteita tai virheitä turvallisen toiminnan kannalta keskeisissä tiedoissa tai taidoissa.

3.8 Opetustoiminnan johtaminen ja yrittäjäyys

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset	
Tutkinnon suorittaja osaa liiketoiminnan perusteet.	
Arvioinnin kohteet	Arvioinnin kriteerit
Liiketoiminnan suunnittelu	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none">• laatia yrityksen perustamisasiakirjat ja tietää niistä syntyvät vastuut ja velvoitteet• laatia liiketoimintasuunnitelman, josta käy ilmi toiminnan tavoitteet, keinot ja toimintaympäristö• tehdä liiketoimintasuunnitelman siten, että siihen sisältyy mm. kustannus- ja kate-laskelmat• ottaa huomioon oman alan liiketoiminnan kaikki lakisääteiset kustannukset• verrata omia tuotteitaan suhteessa kilpailijoiden tuotteisiin• tehdä koulutuspalveluiden edellyttämät sopimukset sekä asiakkaiden että alihankkijoiden kanssa
Yrityksen talous ja kannattavuus	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa kuvailla yrityksen liiketoiminnan ohjauksen peruskäsitteistön• osaa kertoa yrityksensä toiminta-ajatuksen• osaa kokonaistaloudellisten hankintojen tekemisen• ymmärtää liikeyrityksen tuloslaskelman ja osaa tulkita sen keskeiset asiat• osaa suunnitella ja toteuttaa asiakaslähtöisen ja kokonaisvaltaisen markkinoinnin• osaa arvioida oman tuotealansa keskeiset kilpailukeinot• osaa arvioida kustannuksia, tulkita seurannasta saatavaa tietoa ja tehdä päätöksiä niiden perusteella• osaa hinnoitella palvelut ja ymmärtää hinnanmuodostuksen ja katelaskennan keskeisen sisällön• osaa hinnoitella koulutuspalvelut ja -tuotteet yritystoiminnan näkökulmasta kannattavasti• osaa hinnoittelussa arvonalisäveron määräytymisen ja laskuihin tehtävät erittelyt

Tutkinnon suorittaja osaa toimia opetustoiminnasta vastaavana johtajana ja autokouluyrittäjänä.

<p>Kuljettajaopetusprosessin kokonaisuuden hallinta</p>	<p>Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • tehdä hyväksytyjen opetussuunnitelmien pohjalta oman yksikkönsä opetuksen toteutussuunnitelmat • laatii oppilaiden työ- ja lukujärjestykset • laatii henkilökunnan työaikataulut työ-lainsäädännön ja työehtosopimusten velvoitteiden mukaan • suunnitella ja toteuttaa oppimisympäristöt lainsäädännön velvoitteiden sekä opetuksen teoria ja käytännöt huomioon ottaen • tehdä kuljettajakoulutuksessa tarvittavat ilmoitukset ja lupahakemukset • tavallisimmat yhteistyömuodot ja sidosryhmäyhteistyön • toimia työyhteisön tavallisimmissa reklamaatio- ja konfliktitilanteissa
<p>Opetuksen arviointi ja kehittäminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertailee keskeisimpiä oppimis- ja opettamiskäsityksiä ajokorttikoulutuksen käytännön näkökulmasta • seuraa opetussuunnitelmien tavoitteiden ja periaatteiden toteutumista omassa työyhteisössä • osaa toteuttaa kehityskeskustelun • arvioi opettajan opetustyötä pohjautuen alalla koettuihin hyviin käytäntöihin sekä opetuksen teorioihin • osaa antaa opetustyöstä rakentavaa palautetta • osaa arvioida ja kehittää työyhteisön ammatillista osaamista • osaa uudistaa kuljettajaopetuksen toteutusmalleja omassa työyhteisössään
<p>Pedagoginen ja henkilöstön johtaminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia työ sopimuksen ottaen huomioon voimassaolevat määräykset ja käytännöt • johtaa ja kehittää organisaatiotaan • osaa huolehtia työnantajan lakisääteisistä velvoitteista

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida pedagogisen johtajan roolia ja osaamisvaatimuksia • tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämisalueensa pedagogisena johtajana • hyödyntää työyhteisön jäsenten ja yhteistyökumppanien palautetta omassa toiminnassaan • osaa laatia suunnitelman pedagogisen johtajuutensa kehittämiseksi
--	--

Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa yrityksen työtehtävissä, joita ovat mm.

- liiketoiminnan suunnittelu ja kehittäminen
- henkilöstön johtaminen ja toiminnan kehittäminen
- oman toiminnan kehittäminen

Arvioijat seuraavat ja arvioivat tutkinnon suorittajan toimintaa ja antavat toiminnasta kirjallisen arvion.

Tutkinnon suorittaja voi täydentää tutkintosuorituksiaan prosessin aikana tuotetuilla dokumenteilla. Arvioituina ne muodostavat osan arviointiaineistosta.

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädökset huomioon ottava ja oma-aloitteisuutta osoittava. Suorituksessa osoitettava osaaminen on vastaavalla tasolla kuin alan ammattilaisella. Tutkinnon osan suoritus hylätään, mikäli havaitaan oleellisia puutteita tai virheitä turvallisen toiminnan kannalta keskeisissä tiedoissa tai taidoissa.

Painettu
ISBN 978-952-13-4510-4
ISSN 1798-887X

Verkkajulkaisu
ISBN 978-952-13-4511-1
ISSN 1798-8888

Opetushallitus on hyväksynyt nämä näyttötutkinnon perusteet ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla.

Näyttötutkinnot ovat erityisesti aikuisväestöä varten suunniteltu ja kehitetty tutkinnon suorittamistapa.

Näyttötutkintojen suunnittelu ja toteuttaminen perustuvat opetusalan ja työelämän asiantuntijoiden tiiviiseen yhteistyöhön.

Opetushallitus
www.oph.fi
www.oph.fi/nayttotutkinnot
www.oph.fi/nayttotutkintojen_perusteet